

V SPOMIN JANEZU SEDEJU IN TONETU NAGLIČU

Muzejsko društvo v Žireh je v dveh letih — do dneva točno — izgubilo dva ustanovna in marljiva člana. Njuna življenjska pot, ponekod presenetljivo podobna, je bila končana v petinsedemdesetem letu življenja. V tem tričetrt stoletja trajajočem obdobju sta bili dve svetovni moriji, kriza, spremenjene družbene razmere..., kar vse je vplivalo na njune odločitve in značaj. V obeh je plala silna moč po ohranjanju dediščine in po potrditvi lastnega bivanja.

Janez Sedej je bil rojen 22. decembra 1910 na Dobračevi 62, po domače pri Sedejčku, kot tretji od sedmerih otrok. Še pred prvo svetovno vojno se je družina preselila v Westfalijo za delom, a le za kratek čas in spet je bil doma. V Žireh je obiskoval osnovno šolo. Izučil se je za čevljarja in delal pri različnih čevljarskih mojstrih, največ pa pri Zajcu. Leta 1935 je osnoval družino in vestno skrbel zanjo. Kljub temu je še našel čas za sodelovanje v društvu So-

kol, kjer je bil med prvimi orodnimi telovadci. Med drugo svetovno vojno je spoznal zaporniško življenje v Franciji in po vojni doma. Od sredine leta 1948 do invalidske upokojitve 1960 je bil zaposlen v tovarni Alpina kot priznan čevljar.

Ob šolanju brata Maksima, slikarja, se je seznanil s slikarstvom in kasneje prijel tudi sam za slikarski čopič in tako začel svojo umetniško in ustvarjalno pot. Risal in slikal je s tako natančnostjo, da so ga občudovali na številnih razstavah. Vsi so mu priznavali svojskost. Segel je celo po Prešernovi nagradi gorenjskih občin leta 1971.

Leto prej, 20. maja 1970, je prisostvoval sestanku za ustanovitev podružnice Muzejskega društva Škofja Loka v Žireh. Ker je bil med prvimi Žirovci član škofjeloškega društva, je delo in naloge društva poznal. Na ustanovnem sestanku so sklenili, da naj podružnici društva predseduje prav on. Prevzel bi bil rad mesto predsednika, a ga je motila izoliranost: kot upokojenec ni imel več toliko stikov s sodelavci in drugimi ljudmi. Obljubil pa je vso pomoč drugoizbrnemu predsedniku. In res; z vso zavzetostjo je hodil od hiše do hiše, zbiral orodje, spraševal. Vneto si je prizadeval za čimprejšnje odprtje muzejske zbirke v Žireh. Bil je vedno med prvimi z novimi predlogi. Kadar pa se je uprl, je bil nepremagljiv. Niso zalegle besede prepričevanja ne nasveti prijateljev. Sam je branil svoje odločitve ali pa se je umaknil. Še bolezní je kljuboval. Hotel jo je premagati. Do konca je bil delaven in ustvarjalen. Pomagal je ohranjati dedno ostalino, v spomin nase pa je nam in zanamcem podaril slikarske umetnine — svoj pogled na svet. Smrt mu je vzela čopič iz rok 21. aprila 1985. Dva dni zatem je bil pokopan na sosednji njivi, na

katero je zrl že od otroških let. Mogoče je tudi tu treba iskati vzrok za njegov drugačen, samosvoj in posebno oblikovan značaj. Tu je našel mir in počitek.

Tone Naglič je bil rojen 10. junija 1912 v Žireh št. 55, po domače pri Nacetu. Bil je prvi od sedmih otrok. Hiša malega kmeta še danes stoji ob glavni cesti, ki vodi proti Logatcu. Ista so tudi še vrata, izza katerih je kot otrok skrivaj kukal na cesto, na promet z vozovi, ki je bil v začetku prve svetovne vojne povečan še z vojaštvom in begunci z Goriškega, in za očetom, ki je odhajal na vojskovanje. Takrat še ni razumel, zakaj. Okusil je le pomanjkanje v vojnem času.

Po vojni je začel obiskovati osnovno šolo. Tu se mu je začelo širiti obzorje, spoznal je, da je preko žirovskih gričev še svet, ki pelje dalje in še naprej. Kakšen poklic bi si danes izbral, lahko samo ugibamo. Takrat si je mogel privoščiti le poklic čevljarja. Izučil se je prav v času gospodarske krize, ko ni bilo rednega zaslужka. Četudi je bil še fant ali pa prav zato, so ga sodelavci izbrali za delavskega zaupnika. Kmalu je bil brez dela. Več čevljarjev je tista leta odšlo v Beograd. Med njimi je bil tudi Tone. Med drugo svetovno vojno si je Tone ustvaril družino in se po končani vojni vrnil v rojstni kraj. Zaposlil se je v tovarni Alpina. Kot vzoren delavec je opravljal odgovorna dela, po opravlje-

nih urah v tovarni pa je delal na domačiji. Vse izkušnje je v sebi shranjeval, premleval in jih dopolnjeval. Pri tem se je opiral na očeta, ki je še v visoki starosti s svojo bistrostjo predstavljal neizčrpen vir starožitnosti.

Z ustanovitvijo Muzejskega društva Škofja Loka, podružnice v Žireh, leta 1970 in z upokojitvijo leta 1972 pa je Tone to znanje in vedenje o kraju kar bruhalo na dan ter presenečalo pri vsakem muzejskem sestanku sproti. Z mirnim nastopom je zbiral pri ljudeh dokazno gradivo, predmete za bogatitev in popestritev muzejske zbirke. Z vso odgovornostjo je opravljal dolžnosti gospodarja muzejskih zbirk. Vodil je skupine po muzeju in jim znal odgovarjati na različna vprašanja. Za vse aktivnosti se mu je društvo zahvalilo s spominsko plaketo. Zadnje leto je še sodeloval pri snemanju reklamnega filma za Alpino. Njegova silhueta »čevljar pri delu« je krasila letošnjo novoletno čestitko Alpine. V koledarju Alpine 1987 pa Tone prikazuje delo žirovskih čevljarjev na prelomu tega stoletja.

Z iskrivim pogledom in vedno vprašujočimi očmi je hotel še kaj dognati in potem obogatiti zbirko in s tem kraj sam. A kaj, ko je smrt posegla v njegove načrte in jih prekržala. Upanje, da bo dočakal očetova leta, je z napredovanjem bolezni usahnilo. Umril je istega pomladnega dne dve leti pozneje kot Janez — 21. aprila 1987.

Oba člana — Janez Sedej in Tone Naglič — danes samostojnega Muzejskega društva v Žireh sta različno prispevala k začetku društvenega delovanja izdaten in trajen delež, mimo katerega kronist ne more. Kasneje se je Janez oddaljil in je Tone prevzel nase še več bremen, katerega je dokončno odložil šele s smrtjo. Njuna dejavnost in prizadevnost sta lahko za zgled mlajšim, a tudi zgovorno naročilo vsem članom društva, naj si prizadevajo za ohranitev in razvoj muzejske zbirke, za katero sta umrla člana veliko storila.

S hvaležnostjo se ju bomo spominjali.

Alfonz Zajec